

Oslo 14 og hvalrossen

Oslo 14. Foto: Nina Holtan

Det er duket for mer maritimt musikalsk fokus i Oslo den neste uka – Oslo 14 inntar det gamle Munchmuseet på Tøyen for en uke med FestiHval – den inneholder workshops/dypdykk hvor alle er inviterte, verksfremføringer og en minnekonsert for hvalrossen Freya med gjesteforelesning fra marinbiolog Simon Hasselø Kline. “Med FestiHvalen 29. aug til 2. sep ønsker vi å hylle havet, sjødyrene og økosystemene under vannskorpa” sier sanger og leder for vokalensemblet Oslo 14, Bendik Sells i en pressemelding. Vi ringte medlem i Oslo 14, **Gro-Marthe Dickson**, for å høre mer i festivalinnspurten.

– Ting har skjedd på så himla kort tid, vi fikk tilsagnet om at vi fikk rommet ganske seint i sommer, så vi har hevet oss rundt raskt.

Det er jo blitt en svært aktuell festival også, med minnekonsert for hvalrossen Freya, som ble likvidert for noen uker siden.

– Det stemmer – da vi planla innholdet i festivalen, hadde vi havet som tema. En ting vi definitivt skulle gjøre om vi fikk de fem-seks dagene skulle vi framføre stykket til Bendik Sells som heter *Snow Wind and Whale* som vi tidligere har gjort 4 ganger i Emmanuel Vigelands Mausoleum over to dager. Det handler om en postapokalyptisk planet hvor det er is over alt og lommer av lyd, for å si det kort. Mens vi holdt på med konserter i vår og ventet på svar fra kommunen om vi kunne bruke det gamle Munchmuseet, kom Freya hit. Vi hadde ikke sett for oss at det som skjedde skulle skje, men vi tenker at jo hvalrossen kommer som en konsekvens av miljøforandringer, årasker som stillehavsøstensen, som den spider. Så den ene konserten er en minnekonsert. Der kommer det også en marinbiolog fra Universitetet i Oslo som skal fortelle om livet under havoverflaten og hvordan vi setter våre akustiske spor i omgivelsene selv om lyden til musikken vår ikke nødvendigvis bærer under vann. Den bærer litt, men ikke langt. Men lydene av båter, fising og boring etter olje for den del setter noen vibrasjoner i gang. Så Simon Hasselø Kline skal snakke om det på torsdag og så skal vi lage musikk rundt det.

I dette nummeret snakker vi også med Lauritz Lyster Skeidsvoll, som også har et havforskningsutgangspunkt for sin ferske plate. Hva er det med havfascinasjonen – er det en eviggyldig kunstnerisk metafor, eller dukker det oftere opp nå på grunn av miljøkrise, en tom Oslofjord og så videre?

– Det er et svært spørsmål, men jeg tror ikke det for eksempel kommer av Oslofjorden. Havet har alltid spilt en rolle i menneskers liv, særlig i et kystland som Norge. Mange lager kanskje musikk om kjærlighet, men havet har også vært et veldig stort tema. Jeg skriver musikk selv også, og alt er relatert til havet på et vis, hahaha! Det er et symbol på noe *veldig*, om det gir mening. Det rommer alt mulig i livet, ro og kraft og det har så mye å si for menneskers overlevelse. Jeg vet ikke om det er i vinden eller om det bare er – haha, nå kommer det et ordspill – en dønning eller ny bølge nå. Sjømannsviser handler jo om savn og kjærlighet, men også om livet på sjøen. Men kanskje det er mer aktuelt nå igjen på grunn av klimaforandringer.

Det er interessant at dere har med en marinbiolog. Mange kunstnere vender seg kanskje til annen kunst for inspirasjon, men vitenskapen dukker opp her og der i jazzen. Jeg har nevnt Lauritz, og tidligere i sommer fremførte Anja Lauvdal sitt verk *If we could talk*, som handlet om elver og som også brukte vitenskap og journalistikk i prosessen. Hva tror du er årsaken til at folk vender seg denne veien i jazzen?

– Jazz er blitt sett på som en intellektuell sjanger, og jeg tror det har å gjøre med at utøvere og lyttere er interessert i informasjon. Kanskje man vil komme i kontakt med kunnskapen for å formidle det med et språk som ikke er tekst, selv om det kanskje høres rart ut. Man må vite hva man holder på med. Det er et vitebegjær. Også er vi jo omgitt av himla mye informasjon, og noen ganger siver den inn enten vi vil det ikke.

I mye annen historiefortelling er det jo klare forløp, plott og så videre. Vitenskapen er åpen og observerende på en litt annen måte, og er sånn sett kanskje en god makker for improvisasjon?

– Ja, det er ikke så dumt tenkt. Det stykket vi skal gjøre på torsdag er rein improvisasjon. Det er det vi driver mest med, vi bruker ikke ord eller tekst, vi bruker bare lyd. Tre av dagene skal vi ha en åpen impro-jam hvor vi inviterer andre sangere og musikere for å improvisere sammen. Vi kaller det for et “Dypdykk”. Vår kunstneriske leder Bendik kommer ikke fra jazztradisjonen, det er mer klassisk og samtidsmusikk. Men han og Petter Bermingrud lager noen parametere. Så handler det om å sitte og forske sammen, helt åpent. Mange jammer er låtbaserte, men det vi gjør her er litt annerledes. Det skal vi gjøre mandag tirsdag og onsdag på kveldene. Jeg vil ikke kalle det en vitenskapsfestival, det tør jeg ikke – fokuset er musikken, og vi er opptatt av at det ikke skal være “politisk”, selv om det for eksempel er mange tanker rundt likvideringen av Freya innad i ensemblet. Vi synes mest av alt det er interessant å reflektere over hvorfor hun var her, og endringene som skjer. Det kan hende stillehavsøstersen blir et av temaene på dypdykkene. Også har vi fått det største rommet, der “Solen” hang. Det er vi fornøyde med, for der har vi ganske bra plass og grei akustikk.

Hvordan skiller det å synge i kor det å jobbe i andre bandkontekster?

– For det første er det sjeldent mer enn én vokalist i et band. Også er det historiene man knytter til en sanger – det finnes for eksempel et teit begrep som *syngedame*, og da tenker man gjerne på en person uten kunstenrisk

ansvar og ideer. Det er jo ofte bare tull, men det er en forestilling som finnes. Vi er et profesjonelt ensemble, vi kaller det ikke for kor, for arrangementene våre er improviserte, vi ligger under Østnorsk Jazzsenter og utvikler egne ideer. Alle som er medlemmer har også en musikalsk bakgrunn og jobber som sangere Forskjellen på dette er en gjensidig forståelse av instrumentet. Jeg tenker litt på **Ellen Andrea Wangs** bassorkester – det må være gøy å kunne drive med den typen fagutveksling, når man til vanlig er alene om å spille på det instrumentet. Vi mener jo også åpenbart at det å være sanger er å være musiker.

Å ja, det er den offisielle holdningen til NTT også. Selv om... det er jo også noe annet, siden stemmen liksom er lyden av oss, den vi ofte bruker til å kommunisere med ellers. Så da blir det også noe annet enn la oss si trombone.

– Trombonen kan du også gå fra, mens stemmen må du ha med hele tiden. Så ja, det er på noen måter mer personlig – det er, tror jeg, lettere å få to tromboner til å låte likt enn to stemmer. Det er så sterkt, det avtrykket. Jeg jobber litt som sanglærer og det er 50% psykologvirksomhet, så mye sitter mentalt i å løsne instrumentet fra kroppen, for å si det på en litt ubehagelig måte. Så ja, det er stor forskjell – men jeg vil ikke si at det ene er bedre enn det andre, det tror jeg ingen av oss synes.

FAKSIMILE 26. August 2022

Av Filip Roshauw, Now's the time